

Csákányi Eszter, Fullajtár Andrea (Nágya) és Végyvári Tamás (Koka) (Kocza Zsuzsa felvételei)

land érdeklődő „svéd” turistája is menekül, ő történetesen egy hátrahagyott rossz házasságból, ám tét nélküli felelőtlenséggel, könnyedséggel és lazán. Nem lelkizik, mint alkalmi orosz barátai, csak él bele a világba,

látszik, ott érzi magát jól, ahol éppen van. Takátsy Péter a karót nyelt apparatcsik-mérnökember alakjából gyűr roppant mulatságos figurát. Elvárásolt lélek, aki azt sem tudja, hol van, s végképp nem érzékeli, mit várná-

nak el tőle a társai. Erőltetett felkacagásai disszonánsan groteszkek. Végyvári Tamás öreg Kokája szelíden nosztalgikus, álomvilágban élő, s a maga módján mégis gyakorlatis. Szabatos, feszes alakítás.

Megemlítendő még a rusztikus díszlet, Ágh Márton fából ácsolt színtere, amely a dácsa emelvényre rakott szalonját avatja játéktérre, s a nézőteret voyeurök gyülekezetévé teszi. A nyitott ablakokon át intim megvilágításban látjuk a hétvégi darvadozókat, akik ugyan közhelyesen ismerősek, testközeliek, paradox módon mégis keveset tudunk meg róluk. Varga Klára különösen a régmúlt idők romantikus ruháival remekelt, Monori András pedig nosztalgikus zenével teremtett ihletett miliőt a játékhoz.

Oroszországban vagyunk, valahol Moszkva alatt, egy haldokló világ utolsó óráiban. Vodkát vedelnek, cerceau-t játszanak, édesbűs tangóharmonika-futamok szállnak.

KOVÁCS DEZSŐ

Viktor Szlavkin: Karikajáték (Cerceau)

(Katonai József Színház - Kamra)

Fordította: Morcsányi Géza. Díszlet: Ágh Márton m. v. Jelmez: Varga Klára m. v.

Zene: Monori András m. v. Dramaturgiai

munkatárs: Egressy Zoltán m. v. Asszisztens:

Tóth Judit. Rendező: Lukáts Andor.

Szereplők: Lengyel Ferenc, Fullajtár Andrea,

Takátsy Péter, Csákányi Eszter, Tóth József

m. v., Rába Roland, Végyvári Tamás m. v.

SHAKESPEARE: TÉVEDÉSEK (VÍGJÁTÉKA)

A krampusz diadalmaskodik

Simon Balázs rendező előbb kezdi el a *Tévedések vígjátékát* (és ebben nyilván Faragó Zsuzsa dramaturgnak is része van), mint Shakespeare. Hárman hosszan küzdenek egy rejtett sínen mozgó kis hajóval az előadás elején. Fűjják a vitorláját hátulról, szívják előle a levegőt előlről. Kiderül persze, hogy ők a hajó utasai, akik Efezusba (a műsorfűzetben a nevek egy részét fonetikusán írják; hogy akkor miért nem mindet, arra nem tudtam rájönni) tartanak, szóval a fizika törvényei szerint eléggé fölösleges erőfeszítés saját hajójuk vitorláját duzzasztani. Valahogy azért csak célba érnek. A darab azonban még ekkor sem kezdődik el. A parton vámvizsgálaton is átesnek. Fizetnek szépen mindenért, sőt, pénzváltásra is kötelezik őket, a pénzváltó pedig természetesen nem más, mint maga a város.

Az előadás mindezen előjelek ellenére sem a korrupciós Balkánon és nem is a háborús, etnikai-vallási eredetű vérontások földjén ját-

szódik, ami pedig eléggé logikus ötlet lenne az Adria partján játszódó darab esetében. A nyíregyházi produkció azonban megpróbál messzebbre és talán mélyebbre is jutni. A mesés Kelet, az *Ezeregy éjszaka* világa bukkan elő már itt, az előjátékban is. Véletlenül megdörzsölnek egy lámpát, gazdája elnézést kér a benne lakó, tévedésből megzavart dzsinntől, valaki megpiszkál egy szőnyeget, rögtön figyelmeztetik, vigyázz, elrepül. De ebbe a mesés-babonás világba sem zavarnak bele a jelenkori háborúságok, nem tűnik föl az arab-zsidó konfliktus, mint azt néhány éve egy izraeli társulattól láthattuk.

Hiába kínálja a darab története - kiváltképp Égeon meghurcoltatása, az a goromba törvény, hogy Efezusban minden szirakuzait, se szó, se beszéd, kivégeznek, ha nem fizet egy bizonyos összeget - a könnyű aktualizálás lehetőségét, Simon Balázs nem él vele. A világ torz abszurditását, könyörtelen ostobaságát általánosabban akarja ábrázolni. A két

ikerpár tradicionális témáját pazarul földolgozó reneszánsz komédiát kiemeli a saját korából, és részint a középkor, részint a barokk idejébe, az elvakult és elvadult hitviták világába helyezi. A felcserélések, az összetévesztések, a tévedések örülete a babonák, a babonákon alapuló világkép logikája szerint ördögüzésbe torkollik. Aminek végén az exorcistát viszi el az ördög.

Lényegét tekintve mélyen korszerű ez a nem aktualizált előadás. Az érthetlenné, értelmetlenné váló világra való örök reagálás a babonás magyarázatok és csodás panacéák keresése, s ez manapság sincs másképpen. A megmagyarázhatatlan jelenségek okaként a darab hősei megtalálják az ördögöt (egy kis vörös bábkrapuszt), hogy rajta verjék el a port. A valóság azonban nem engedelmeskedik, a krampusz diadalmaskodik.

Ezek után persze a kibontakozással, a racionális magyarázattal és végül az idillel nem is nagyon tud mit kezdeni a rendező. (Befe

A látvány, a játéktér, Endresz Agnes főiskolás diplomamunkája híven ábrázolja a kiszámíthatatlan, mesés-babonás világot. A színpad görbén lejt, padlója tele van ajtókkal. Bárhonnán bárki előbukkanhat. (Egyszer el is játszanak azzal, hogy a hitelező nem enged ki adósát a napvilágra.) Az efezusi Antipholus házát mozgatható paraván jelzi, melyet két atlasz (?) hordoz, forgat, jelezve külső és belső váltakozását; ők egyébként a kapu mellett heverésznek, s olykor unalmukban a játékba is avatkoznak. A játszókat Kárpáti Enikő öltöztette keleties ruhákba. Azt a feladatát, hogy az ikerpárok tagjai mégis megkülönböztethetők legyenek, vagyis a néző felfogja, mikor melyik Dromiót, illetve Antipholust látja, maradéktalanul teljesítette. Így csak az nem egészen érthető, hogy a többi szereplőnek miért nem tűnik fel, hogy mindig más ruhában térnek vissza, mint amilyenben elmentek.

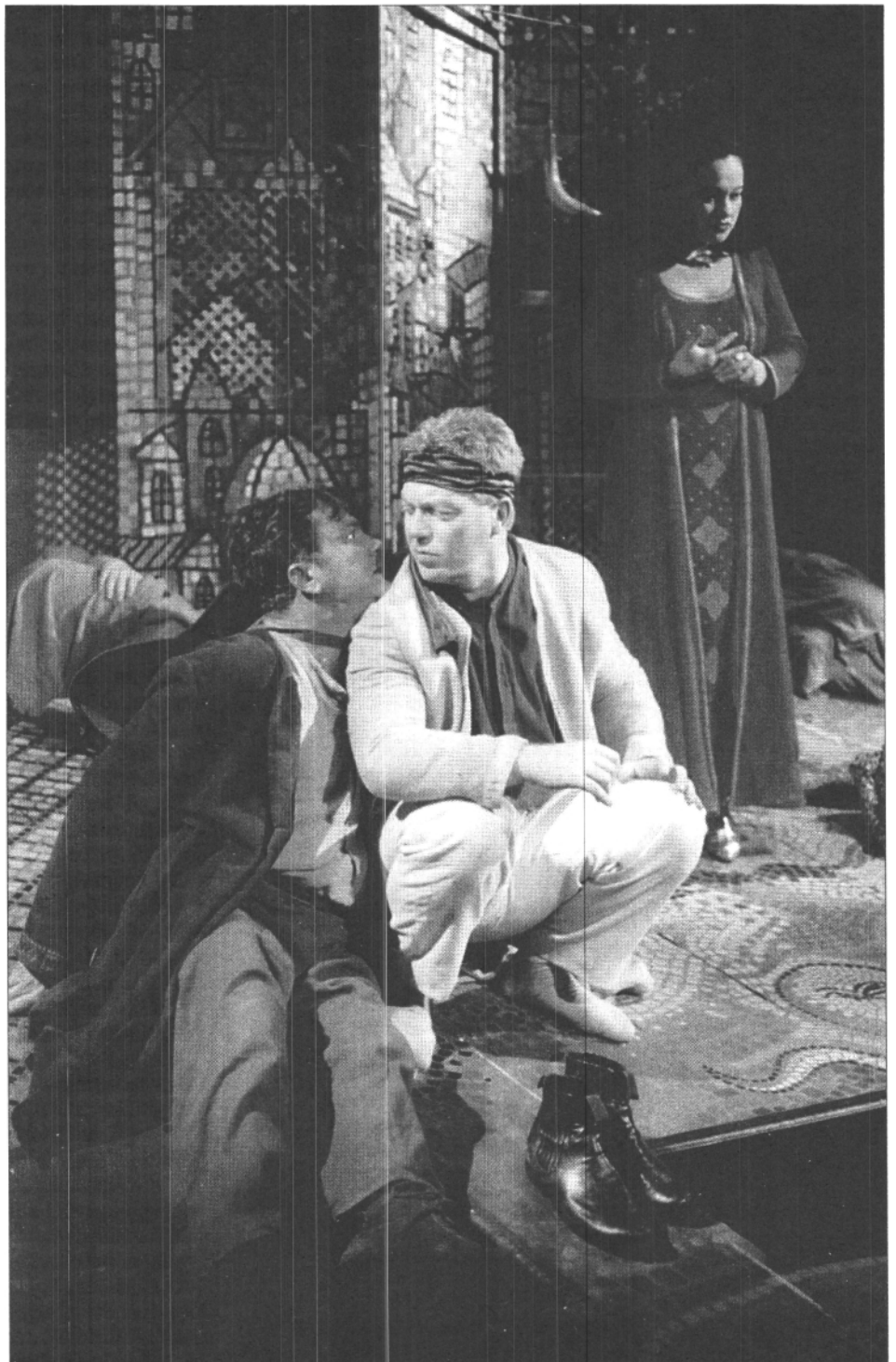
Hogy a keserű filozófia, az ördögűzési pankráció közepette bölcs és szórakoztató humor is megjelenik, az főképp néhány karakteres színészi alakításnak, illetve a jellemek átgondolt rendezői értelmezésének köszönhető. A két Antipholust Egyed Attila játssza, együgyűen elkerelkedett szemmel rácsodálkozva a képtelenségekre, és határozottan megkülönböztetve a jámborabb és a csibészebb testvért. A végső jelenetben pedig, kilépve mindkét szerepből, határozottan bölccsé lesz. Horváth László Attila a fanyar, keserű bohócok ősi eszköztárát remekül mozgósítva adja a két Dromiót. Ő nem csodálkozik semmin, számára minél képtelenebb a világ, annál inkább egybevág a tapasztalataival. Mindkét szerepben urával haverkodó és kiszolgáltató, mindig megvert szolgaként egyaránt fatalista. Égeon szerepében Koblicska Kálmán arcán hordja egy élet minden szenvedését, hitelesíti mindazt, amit elbeszél. Avass Attila hercege egyszerre ostoba, jóindulatú és bölcs kamasz. Sándor Júlia egy jólétben elkényesedett asszony féltékenységét jeleníti meg, Szabó Márta remekül játszik el egy nőmozgalmi kékharnyát, akit megkísért a szerelem, Kövér Judit kurtizánja a megtestesült amorális ártatlanság, aki nem vétkezhet, mert nem tudja, mi az erkölcs, következképpen azt sem, bogy mi a bűn -

akár ellene követték el, akár ő követte el mások ellen.

Végül a műsorfüzetről is el kell árulni néhány árulkodó apróságot. A (vígjátéka) záró-jelbe van téve. Okkal. A legkisebb betűkkel a fordító Nádasdy Ádám neve szerepel, de az övénel alig nagyobbalt írták Shakespeare-ét, s valamivel nagyobbalt az átdolgozóké: (Faragó Zsuzsa és Simon Balázs. Felteszem, a tipográfia ezúttal nem vélt minőséget, csupán a részvétel mértékét kívánja érzékeltetni. Te-hát főképp az átdolgozó stílusát, szellemét kifejező szöveget hallunk. Ez illik az elő-adáshoz. A fülünkben shakespeare-iként élő s olykor fölbukkanó beszédek inkább idézet-nek vagy

Shakespeare: Tévedések (vígjátéka) (Móricz Zsigmond Színház, Nyíregyháza) Fordította: Nádasdy Ádám. Átdolgozta: Faragó Zsuzsa és Simon Balázs. Tér: Endresz Ágnes f. h. Ruhák: Kárpáti Enikő. Dramaturg: Faragó Zsuzsa. Zene: Dévényi Ádám. Segédrendező: Lencsés István. Rendező: Simon Balázs. Szereplők: Egyed Attila, Horváth László Attila, Avass Attila, Koblicska Kálmán, Kocsis Antal, Honti György, Róbert Gábor, Mezei Zoltán, Molnár Csaba, Csorba Ilona, Sándor Júlia, Szabó Márta, Kövér Judit, Mészáros Árpád Zsolt.

ZAPPE LÁSZLÓ

Horváth László Attila (Dromio), Egyed Attila (Antipholus) és Sándor Júlia (Adriana) (Csutkai Csaba felvétele)